

Rīgā, 2016. gada 28. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/56

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Vecvilgāles aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Vecvilgāles aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši

aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Vecvilgāles aleju iegūta, apmeklējot Kuldīgas novadpētniecības un mākslas muzeju, kā arī apkopojot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Vecvilgāles aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Vecvilgāles alejas kā dabas pieminekļa statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Vecvilgāles aleja atrodas Kuldīgas novada Kurmāles pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Kuldīgas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam ar 2015. gada grozījumiem
- Kuldīgas novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam
- Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam
- Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam.

Kuldīgas novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam paskaidrojuma rakstā norādīts, ka Kuldīgas novadā ir 2 aizsargājamas alejas. Aizsargājamās alejas, tai skaitā Vecvilgāles aleja, konkrētāk aprakstītas teritorijas plānojuma vides pārskata

daļā, kur doti aleju nosaukumi un atrašanās vieta. Vecvilgāles aleja kā aizsargājama aleja norādīta arī Kuldīgas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Vecvilgāles aleja nav attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

Kuldīgas novada attīstības programmā 2014. – 2020. gadam nav informācijas par Vecvilgāles aleju. Viens no attīstības programmā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem ir uzlabot novada teritorijas sasniedzamību, izkopt pilsētas, lauku un dabas vidi, un saglabāt tās vērtības. Kā viena no rīcībām šī mērķa sasniegšanai noteikta rīcība R.2.38. Sekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī citu vērtīgu dabas objektu un teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi un ieviešanu, kā arī šo teritoriju izmantošanu ekotūrisma attīstībai un vides izglītībai atbilstoši katras teritorijas specifikai.

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014. – 2030. gadam vispārīgi norādīts, ka novada teritorijā ir 2 aizsargājamas alejas. Kā viens no prioritāriem novada telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieniem noteikts “dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgo teritoriju saglabāšana un izkopšana”. Vadlīnijās ainaviski nozīmīgo teritoriju attīstībai stratēģijā cita starpā noteikta (1) dabas daudzveidības saglabāšana, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde un ieviešana (2) rekreācijai un izziņai nozīmīgo dabas teritoriju, kā arī vizuāli augstvērtīgo, kultūrvēsturiskajiem elementiem bagāto ainavu un kultūras pieminekļu izmantošana tūrismā.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2015. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Attīstības programmas sadaļā “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga attīstīšana” norādīts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 14% no Kurzemes reģiona teritorijas. Kā viena no prioritātēm attīstības programmā noteikta Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība ar saukli Radošā Kurzeme 2020. Šajā prioritātē cita starpā izdalīti rīcības virzieni: RV4 Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā; RV5 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte.

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam nav informācijas par aizsargājamām alejām. Stratēģijā kā vispārīgs dabas un kultūrvides telpas attīstības mērķis noteikts “ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai”. Kā šī mērķa sasniedzamie rādītāji stratēģijā noteikti (1) sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas (2) dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprīvē (3) panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Stratēģijā doti arī risinājumi šī mērķa sasniegšanai.

5. Alejas apsekošana

Vecvilgāles aleja apsekota 2016. gada 12. augustā plkst. 16:15 – 18:15. Apsekošanas laikā ir skaidrs, saulains, silts laiks bez nokrišņiem.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Vecvilgāles alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 22. pielikumā. Vecvilgāles aleja aptuveni 650 m garā posmā izvietota gar zemes ceļu virzienā uz Vecvilgāles ciemu. Aleju veido dažādu sugu vidēju līdz lielu dimensiju platlapju koki (kļavas, oši, liepas), kas stādīti vienā rindā katrā ceļa pusē. Alejai piegulošo teritoriju tās lielākajā

daļā veido lauksaimniecības zemes ar izklaidus izvietotām lauku viensētām un meža puduris, alejas beigu daļā tā nelielā posmā virzās caur Vecvilgāles ciemu, kur tai piegulošo teritoriju veido Vecvilgāles ciema apbūve.

1.attēls. Vecvilgāles aleja tās sākumdaļā netālu no Aizputes – Kuldīgas šosejas. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2. attēls. Vecvilgāles aleja tās beigu daļā Vecvilgāles ciemā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Vecvilgāles alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatētas divas īpaši aizsargājamās ķērpju sugas – kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (30 atradnes) un bālā sklerofoora *Sclerophora pallida* (2 atradnes). *Pleurosticta acetabulum* alejā ir liels skaits atradņu un tās ir labā stāvoklī (3.attēls), tāpat alejā ir daudz sugai piemērotu potenciālo dzīvotnes koku.

3.attēls. Īpaši aizsargājamā ķērpju suga kausveida pleurostikta *Pleurosticta pallida*. Vecvilgāles alejā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Sclerophora pallida atradņu skaits alejā ir neliels, tomēr suga uz atradņu kokiem atrodama lielā daudzumā (lielākajā atradnē suga uz atradnes koka noklāj ~ 0,08 m² lielu laukumu). Apkopojot iegūto informāciju, var secināt, ka Vecvilgāles aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā konstatēto īpaši aizsargājamo ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa alejā prioritāri saglabājami šo sugu atradņu koki. No īpaši aizsargājamās sugas *Sclerophora pallida* saglabāšanas viedokļa īpaši nozīmīgi ir alejā augošie lielāko dimensiju oši un kļavas, kas kalpo gan kā sugas esošie, gan potenciālie dzīvotnes koki.

9. Alejas kultūrvēsture

Kuldīgas novadpētniecības un mākslas muzejā, kā arī apzinātajos interneta resursos nebija pieejama kultūrvēsturiskā informācija par Vecvilgāles aleju.

10. Ieteikumi aleju robežu izmaiņām

Nemot vērā apkopoto informāciju par alejā sastopamajām īpaši aizsargājamajām sugām un alejas ainavisko situāciju, ieteicams Vecvilgāles aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1.

Pieejama:http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspējigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama:

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspejigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kuldīgas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam ar 2015. gada grozījumiem. Apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 19. decembra lēmumu (protokols Nr.17, p.73). Grozījumi apstiprināti ar Kuldīgas novada domes 2015. gada 25. jūnija lēmumu (protokols Nr. 7, p.14). Pieejams: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/teritorijas-plans>

Kuldīgas novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 28. novembra lēmumu (protokols Nr. 16, 85. §). Pieejama: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/attistibas-programma>

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kuldīgas novada domes 2013. gada 19. decembra lēmumu (protokols Nr. 17, 85. §). Pieejama: <http://www.kuldiga.lv/lv/pasvaldiba/planosana/ilgtspejigas-attistibas-strategija>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.